

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы «5» ақпандағы
№ 51 бұйрығына 21-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 566 -қосымша

**Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған
бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін «Қазақ тілі»
пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)**

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – адамның жалпы мәдениетінің көрсеткіші ретінде функционалдық сауаттылығын қалыптастыру негізін қалау, сөйлеу қызметінің барлық түрлерінің дамуын қамтамасыз ету.

3. Бағдарламаның міндеттері:

1) қазақ тілін оқыту барысында қоршаған әлем жайындағы білімін меңгеруге қолайлы жағдай қалыптастыру;

2) сөздік қорды байыту және белсендіру, сөйлеу мәдениетімен қарым – қатынас мәдениетін дамыту негізінде сөйлеу қызметін өнімді қалыптастыру;

3) фонетикалық, лексикалық, морфологиялық, синтаксистік, орфографиялық және орфоэпиялық міндеттерді шешу процесінде ақпаратты талдау, салыстыру, қорытындылау, жүйелей білуді, оқу қызметін жоспарлау, бақылау және бағалай білуін дамыту;

4) тілге білім көзі, рухани адамгершілік құндылық, қарым – қатынас және табысты әлеуметтендіру құралы ретінде, білім алушылардың саналы көзқарасын тәрбиелеу;

5) білім алушылардың адамгершілік көзқарасын, зияткерлік және рухани әлемін қалыптастыру; оларды ұлттық және жалпы азаматтық құндылықтарға тарту.

4. Түзете-дамыту міндеттері:

1) қолдың ұсақ қозғалыс дағдысын түзету: қол қозғалысы, шынтак жағдайы, жазу және оқу кезінде грифельді қолда дұрыс ұстай білу, қалыпты кәріпте жазу дағдыларын жетілдіру, сезім және қозғалыс үйлесімін дамыту;

2) оқу, жазу және оқу материалын көшіруде кітап пен дәптер бетінде дұрыс бейімделе білу;

3) когнитивті процестерді дамыту және түзету: көрнекі – бейнелі, көрнекі – әрекеттік, сыни, шығармашылық ойлау, көру, есту және тактілі (сипау) қабылдау, пәндік материалдарды меңгеру сапасын арттыру үшін зейінін және есте сақтау қабілетін дамыту;

4) қоршаған ортаны тануда арнайы әдістерді меңгеру: қорытындылау, салыстыру, сипаттау, зерттеу, заттармен құбыстар туралы түсініктерін нақтылау үшін алгоритмдеу;

5) оқуда, жазуда және көрнекі материалмен жұмыс кезінде көру қалдығын тиімді қолдана білуді дамыту;

6) психикалық дамудың басқа жақтарынан сөздік саланың үстемдік етуіне негізделген сөйлеу вербализмін түзету; шындықпен нақты фактілерге сүйенбей отырып талқылау;

7) білім алуда заттар туралы түсініктерінің нақты болмауына себепші болатын және сөздерді формальды түрде жаттап алуға итермелейтін сөздің лексикалық мағынасын жеткіліксіз ұғындыратын немқұрайлылықты жеңу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқу нәтижелерін жақсарту мақсатында: құндылыққа бағытталған, жеке тұлғаға бағытталған, іс-әрекеттік, саралап оқыту, коммуникативтік тәсілдері қолданылады және ақпараттық–коммуникациялық технологиялары енгізілген.

6. Оқытудың құндылықтарға бағытталған тәсілі арнайы оқу материалдары: жаттығулар, мәтіндер, шығармашылық тапсырмалар арқылы білім алушылардың бойына отансүйгіштік, азаматтық, жауапкершілік, ынтымақтастық, салт-дәстүрді құрметтеу сияқты қасиеттерін қалыптастырады.

7. Жеке тұлғаға бағытталған тәсіл оқытудың жаңашылдық технологияларын, дидактикалық және рөлдік ойындардың, күнделікті және қалыптан тыс сабақтарда қолданылатын тест тапсырмаларын қолдану арқылы білім алушылардың жеке қабілеттерін, танымдық қызығушылықтарын, шығармашылық және зияткерлік әлеуетін ашу болып табылады.

8. Іс-әрекеттік тәсіл білім алушыларды тек дағды бойынша істелетін әрекетке әкелетін, олардың сауатты жазу мен дұрыс сөйлеу дағдыларын дамытуда өзара бірлесіп әрекет жасайтын, ұғым, ережелер, мәліметтер

жүйесін түсінуге мүмкіндік жасайтын сөздік-тәжірбиелік әрекет арқылы жүзеге асырылады. Іс-әрекеттік тәсіл белсенді және интерактивті әдістерді қолдануға ұйғарым жасайды: зерттеу және ойын әрекетін, тілдік норманы талдау, қорыту және оларды тәжірбиелік әрекетте тиімді пайдалануда өзекті болатын оқытудың жетекші тәсілін қолдануды ұсынады.

9. Саралап оқыту тәсілі білім алушыларды көру мүмкіндіктеріне сәйкес көру өткірлігі 0,04-ке дейін мүлдем көрмейтін және ішінара көретін, көру өткірлігі 0,05-тен 0,09-ке дейін Брайль жүйесі бойынша білім алатын және көру өткірлігі 0,1-ден 0,4-ке дейінгі көзілдірікпен көретін ірілендірілген жалпақ басылымды қаріппен оқытқыштарға бөлуді көздейді; сондай-ақ олардың жеке ерекшеліктері мен қабілеттерін ескере отырып үш топқа бөлуді ұйғарады:

- 1) оқу материалын толығымен және өз бетінше игеруге қабілетті;
- 2) оқу материалын баяу үйренеді және орындау кезінде аздап қателіктер жібереді;

- 3) оқу материалдарын жарым-жартылай біледі және өз бетінше шығара алмайды, түзету әдістері, деңгейлік тапсырмалар қолданылады.

10. Коммуникативтік тәсіл көрмейтін және нашар көретін балаларды оқытуда тілдік және сөйлеу нормаларының жүйесіне сәйкес, сөйлеу этикетін сақтауды дамытуға мүмкіндік береді; тыңдай білуге, монологтық және диалогтық сөздерді меңгеруде сұрақтар мен жауаптарды сыпайы түрде тұжырымдай білуге бейімдейді, вербальді және вербальді емес қатынас құралдарын меңгеру негізінде өз құрдастары және ересек адамдармен өнімді қарым-қатынас жасауына әсерін тигізеді.

11. Пән бойынша ақпаратты іздеу, өңдеу және алмасу үшін ғаламтор - ресурстарды, онлайн - сөздіктерді, анықтамалықтарды, форумдарды, электрондық оқулықтарды және энциклопедияларды пайдаланылады; оқу процесінің үздіксіздігін қолдану үшін қашықтықтан оқыту технологияларын қолданады.

12. Білім алушыларға арналған түзету көмегі келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) пәндік білім білік және дағдыны игеруде сақталған анализаторларымен олардың компенсаторлық рөлін түзету және дамыту;

- 2) пәндік материалды қабылдауда психофизикалық және эмоционалдық дамудағы қайталамбалы кемшіліктерді болдырмау;

- 3) көру қалдығын қорғау және офтольмологиялық, гигиеналық нормаларды сақтау.

13. Пән бойынша оқытудың арнайы әдістері:

- 1) көрудегі ауытқушылықтарды ескере отырып, оқу әрекетін алгоритімдеу;

- 2) көзге түсетін жүктеменің 10 минуттан аспауын қадағалай отырып, іс - әрекеттің әр түрін мөлшерге сәйкес қолдану;

- 3) нүктелі-бедерлі қаріпте оқыту мен жазуды тактильді қабылдауды есту арқылы қабылдауымен алмастыру;

- 4) көз бен қол саусақтарына арналған арнайы гимнастика;

5) оқу ақпаратын логикалық өңдеу әдістері: нақтылау, салыстыру, үлгі бойынша аналогтарын орнату, талқылап қорыту;

6) фонетикалық, лексикалық, морфологиялық, синтаксистік талдауда алгоритм түрінде егжей-тегжейлі бөлшектейтін іс-әрекетті ашып көрсету.

14. Қазақ тілі сабақтары бастауыш сыныптарда арнайы жабдықталған кабинеттерде өткізіледі:

1) қауіпсіздік техникасы талаптарына сәйкес мектеп жиһаздарымен;

2) оқытудың арнайы оқу-әдістемелік құралдарымен: иллюстрациялармен, бедерлі суреттермен, бедерлі-нүктелі кестелермен, анықтамалық, көркем әдебиетпен, ұлғайтылған және нүктелі-бедерлі қаріпте басылған оқулықтармен, дидактикалық қоршаған әлемді бейнелейтін үлестірмелі көрсетпелі материалдармен;

3) оқытудың техникалық құралдарымен: компьютерлік тифлокешенмен, көшіруге және оқуға арналған «Книголюб» кешенімен, интерактивті тақтамен, «Книга» деп аталатын электронды ұлғайтқыш құрылғымен, нашар көрушілерге арналған стационарлық портотивті ұлғайтқыш құрылғымен, тифлоплеермен, диктофонмен.

3-тарау. «Қазақ тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

15. «Қазақ тілі» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2-сыныпта - аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағатты;

2) 3-сыныпта - аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағатты;

3) 4-сыныпта - аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағатты құрайды.

16. Оқу мақсаттары мұғалім мен білім алушыларға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірліктік пен сабақтастықты көрсететін 4 бөлімді қамтиды:

1) «Тыңдалым және айтылым» бөлімі;

2) «Оқылым» бөлімі;

3) «Жазылым» бөлімі;

4) «Әдеби тіл нормаларын сақтау» бөлімі.

17. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну;

2) мәтіннің мазмұнын болжау;

3) түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану;

4) берілген тақырып бойынша әңгіме құрау;

5) тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру;

6) тыңдарманның назарын аудару;

7) дыбыстарды, сөздерді орфоэпиялық нормаға сәйкес дұрыс айту.

18. «Оқылым» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау;

2) мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну;

3) мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру;

4) мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау;

- 5) түрлі дереккөздерден ақпарат алу;
- 6) мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау.

19. «Жазылым» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу;
- 2) түрлі стильде мәтін жазу;
- 3) оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу;

- 4) жазба жұмыстарын түрлі формада ұсыну;
- 5) қатені табу және түзету;
- 6) каллиграфиялық нормаларды сақтау;
- 7) пунктуациялық нормаларды сақтау.

20. «Әдеби тіл нормаларын сақтау» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау;
- 2) грамматикалық нормаларды сақтау.

21. 2-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: тыңдаған мәтін бойынша түсінбеген сөздерін белгілеу; тыңдаған мәтін мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру; тыңдалған материалға өз пікірін білдіру; түрлі жағдаяттарға байланысты сұхбаттасын тыңдау, сөйлеу мәдениетін сақтау; сөйлеудің адам өміріндегі маңызы мен қажеттілігі; ауызекі және жазба тілде сөйлеу туралы түсінік; дауыс күші, сазы – ауызекі сөйлеудің мәнерлеуші құралдары; ауызекі сөйлеу кезіндегі қимыл мен ым- ишара; диалог; монолог; амандасу жағдаятында қолданылатын сөздер; амандасу, өтініш білдіру, алғыс айту жағдаятын құрастыру; фонематикалық есту қабілетін дамыту және дикция қоюға арналған артикуляциялық жаттығулар;

2) оқылым: мәтіннен, ережелерден, жаттығулардан қажетті ақпарат алу; бастауыш сынып білім алушыларына арналған сөздіктің, энциклопедияның, анықтамалықтың көмегімен ақпаратты нақтылау; мәтіннен қажетті ақпаратты таңдау; белгілі бір тақырыпқа екі дереккөзден ақпаратты табу; мәтін тақырыбы, жоспар, иллюстрациялар бойынша мазмұнды болжау; мәнерлеп оқу құралдарының көмегімен оқилатын мазмұнды бағалау: интонация, ырғақ, дыбыс деңгейі; көзі көрмейтін білім алушыларға екі қолмен бедерлі-нүктелік қаріпті оқу дағдыларын жетілдіру; оқу кезінде инверсия, буындарды ауыстыру, әріптерді жіберу; оқу кезінде сөйлеу қателіктерінің алдын алу үшін фонематикалық есту қабілетін дамыту;

3) жазылым: бедерлі-нүктелі қаріпте жазу дағдыларын жетілдіру; сөйлемде сөздердің орналасу тәртібін ескере отырып сөйлем құрау; сұрақ бойынша сөйлемді толықтырып жазу; үлгі, сызба, суреттер бойынша сөйлем құрап жазу; дұрыс құрылмаған сөйлемді түзеп, қайта жазу; «Фонетика және графика», «сөз құрамы»; жыл ішіндегі жазбаша жұмыстар: мәтін-сипаттама, мәтін-баяндау, көркем мәтін негізінде жазбаша баяндау; берілген тақырыпқа тірек сөздер бойынша мәтін жазу; диктанттардың түрлері; түсініктеме хат; оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдарға байланысты сұрақтар мен жоспар бойынша мазмұндама жазу; тірек сөздерді, суреттерді пайдаланып

постер құрастыру; жеке сурет немесе сюжетті суреттер негізінде шағын сипаттау, әңгімелеу мәтіндерін құрап жазу; үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама және нұсқаулық жазу;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: құраған мәтінде жіберілген орфографиялық, пунктуациялық, әріптік қателерді мұғалімнің көмегімен тауып түзету; дұрыс құрылмаған мәтінді түзеп, қайта жазу; жазба жұмыстарын каллиграфиялық талаптарға сай жазу;

5) 1-сыныпта оқытылған тақырыптарды қайталау: қазақ тілінің дыбыстары мен әріптері; әріптерді бедерлі-нүктелі қаріппен белгілеу; алфавит; буын; сөзді аудару; сөзді жазық және бедерлі-нүктелі қаріппен ауыстыру; тіл мен сөйлеу туралы түсінік; ауызша және жазбаша сөйлеу; сөз және сөйлем; Брайль жүйесі бойынша жазудағы сөйлемдегі бас әріп және тыныс белгілері; мәтін және сөйлем;

6) фонетика: У дыбысы; сөз ішінде у дыбысының бірде дауысты, бірде дауыссыз болып келуі; У әрпінің емлесі: дауыссыз дыбыстан кейін келген у әрпінің алдында ү, ұ дыбыстары естілгенімен, жазылғанда олардың орнына у-дың өзі ғана жазылатыны, дауысты ы, і әріптеріне аяқталған сөздерге у әрпі қосылғанда, ы, і әріптерінің түсіп қалатыны; И дыбысы. И – дауысты, й – дауыссыз дыбыс екені. И – дыбысының бірде жуан, бірде жіңішке болатыны; И, й әріптерінің емлесі; Я, ю әріптерінің жазылуы; дауыссыз дыбыстардың қатаң, ұяң, үнді болып бөлінетіні; Б, п дыбыстары; Б және п әріптерінің емлесі; Қ, ғ және к, г дыбыстары; Қ, к дыбыстарына аяқталған сөздерге дауысты ы, і дыбыстары жалғанса, олардың ғ, г дыбыстарына айналуы; Л, р дыбыстары. Л, р әріптерінің емлесі. Н, ң дыбыстары; олардың бір-бірінен айырмашылығы және емлесі; сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту: бүгін – бүгүн, түтін – түтүн, көсек – көсеу;

7) сөйлем: сөйлем туралы түсінік; сөйлемнің мәтіннен өзгешелігі; тұтас мәтінді сөйлемдерге бөлу, сөйлемдердің ара жігін ажырату; айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлері: хабарлы сөйлем, сұраулы сөйлем, лепті сөйлем; сөйлем соңына қойылатын тыныс белгілер (нүкте, сұрау, леп белгісі);

8) сөйлемдегі сөздердің байланысы: сұрақ қою арқылы сөйлемнің ішінен бір-бірімен байланысып тұрған сөздерді табу;

9) сөз және оның мағынасы: сөз және оның мағынасы туралы түсінік; мәтіндегі синоним, антоним, омоним сөздердің мағыналарын ажырата білу; берілген тақырып, сұрақ бойынша қажетті ақпараттарды іріктеп алу үшін дереккөздерді (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) қолдана білу;

10) сөз құрамы: сөздің түбірі мен қосымшасы туралы алғашқы түсінік; түбір мен қосымшаның бір-бірінен айырмашылығы; қосымша түрлері: жұрнақ пен жалғау, олардың белгіленуі;

11) сөз таптары: заттың атын, сынын, қимылын білдіретін сөздер туралы түсінікті қайталау; сөз табы туралы түсінік; зат есім, оның мағынасы, сұрақтары; жалқы есім және жалпы есім; жалқы есімнің жазылу емлесі; зат есімнің жекеше және көпше түрлері; зат есімнің көпше түрін сөз құрамына талдау, көптік жалғаулары, оларды дұрыс қолдану; етістік, оның

анықтамасы, сұрақтары; дара және күрделі етістіктер; сын есім және оның анықтамасы, сұрақтары; сын есіммен зат есімнің байланысы; дара және күрделі сын есімдер; сан есім және оның анықтамасы, сұрақтары; сан есімнің зат есіммен байланысып айтылуы; дара және күрделі сан есімдер.

22. 3-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: тыңдалған мәтін бойынша тірек сөздерді белгілеу; ашық және жабық сұрақтарға жауап беру; берілген тақырып пен суреттер, фото, диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; берілген мәтіннің тақырыбы мен тірек сөздерді, жоспарды пайдаланып ауызша әңгіме құрау; қаратпа сөз, оның тыныс белгісі; қыстырма сөз, оның тыныс белгісі; көмекші сөздердің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау; ауызекі және жазба тілде сөйлеу ерекшеліктері; түрлі жағдаяттағы қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, тілдік нормаларды сақтап сөйлеу; интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды: қимыл мен ым-ишара, қаратпа сөздерді қолдана отырып, тыңдарманның назарын аудару;

2) оқылым: оқылған мәтіннің тақырыбын және ондағы негізгі ойды анықтау; мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру; мәтіндегі ақпарат негізінде қарапайым тұжырымдар қалыптастыру; мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау; ұқсас тақырыпта берілген мәтін түрлерін, стилін салыстыру; оқу техникасын дамыту;

3) жазылым: көмекші сөздерді қолданып пайымдау мәтіндерін құрап жазу; оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып, мазмұндама жазу; сызба, график, кесте, фотосуреттер қолданып мәтін хат, шақыру, нұсқаулық, презентация құрастырып жазу; өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік, өмірбаян жазу;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық, стилистикалық қателерді тауып, орфографиялық сөздік пен анықтамалық арқылы түзету; өзгенің пікіріне өз көзқарасын білдіруде тілдік және этикалық нормаларды сақтау;

5) фонетика: дыбыс туралы 2-сыныпта өткенді қайталау; Э, е, ф, в, ц, ч, ш, щ дыбыстарының ерекшеліктерін меңгерту; бұл дыбыстарды дұрыс айтып, сауатты жазуға дағдылану; В, ф дыбыстары мен әріптерінің ерекшеліктерін салыстыру; Ч, щ дыбыстары мен әріптерінің ерекшеліктері; Х, һ дыбыстары, олардың айтылу ерекшеліктері; Х, һ дыбыстарына қатысты сөздердің емлесі; сөз ішінде қатар тұрған дауыссыз дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту: сенбі – сембі, Жангүл – Жаңгүл;

б) сөз және оның мағынасы: сөз және оның мағынасы туралы берілген білімді еске түсіру; сөз мағыналарымен жұмыс: сөз өзінің тура мағынасынан басқа ауыспалы мағынада қолданылатынын және бір сөздің бірнеше мағынада жұмсалатынын байқау; мәндел және қарама-қарсы мағыналы сөздер; тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын мәнмәтінде түсіну, сөйлеу барысында пайдалану; түрлі дереккөздерден, мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта берілген тақырып, сұрақ бойынша алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу,

жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау;

7) сөз құрамы: сөз құрамы жайында 2-сыныпта өтілген ұғымдарды қайталау; түбір сөз және туынды сөз; туынды сөз жасайтын жұрнақтар; түбірлес сөздер; қосымшалардың емлесі: буын үндестігін сақтау, қосымша жалғанғанда кейбір сөздердің соңғы дыбысының өзгеруі немесе түсіп қалуы туралы түсінік;

8) сөйлем: сөйлем туралы 2-сыныпта берілген білімді қайталау; сөйлем мүшелері; тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелер; бастауыш пен баяндауыштың байланысы; бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықша; жалаң және жайылма сөйлем; үлгі сызба, сұрақ бойынша сөйлем құрау;

9) сөз таптары: сөз таптары туралы берілген ұғымды қайталау; зат есім туралы 2-сыныпта өтілген материалды еске түсіру; негізгі және туынды зат есім; туынды зат есім жасайтын жұрнақтар; зат есімнің тәуелденуі; тәуелдік жалғау, оның жекеше және көпше түрлері; тәуелдік жалғаудың емлесі; етістік туралы берілген білімді еске түсіру, негізгі және туынды етістік, болымды және болымсыз етістік; сөз таптары; сын есім жайында берілген білімді еске түсіру, негізгі және туынды сын есімдер; салыстырмалы шырай жұрнақтарымен таныстыру; сан есім туралы берілген білімді еске түсіру; есептік және реттік сан есімдер.

23. 4-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: тыңдалған материал бойынша негізгі тұсын түртіп алу және солардың негізінде мәтіннің мазмұнын айту; берілген мәтіннің тақырыбы мен диаграмма, сызба, кесте бойынша мәтіннің мазмұнын болжау және өз ойын дәлелдеу; аудио-бейне жазба мазмұнын өзіндік бағалау; ауызекі және жазба тілде сөйлеу туралы түсініктерін кеңейту; тірек сөздер мен жоспарды пайдаланып монолог құрау; сөйлеу мақсаты мен ортасына сәйкес белгілі бір тақырып аясында диалог құру; сұхбаттасының жасын, жай-күйін ескере отырып, сезімі мен көңіл күйіне әсерін ескеру; интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл мен ым-ишара, және қыстырма, одағай сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманды қызықтыру;

2) оқылым: мәтінді көз жүгірте оқу, шолу жасай отырып оқу, мағынасы мен бөлімдерін анықтай отырып оқу, ақпаратты алу үшін оқу, қызыға оқу және өз көзқарасын айту үшін оқу; мәтіннің басы немесе тақырыбы бойынша оқиганың дамуын болжау; оқылған мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау; пайымдаудың мазмұндық және құрылымдық ерекшеліктерін түсіндіру, дәлелдеу, қорытынды анықтау; оқылған мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру; бір тақырыпта түрлі жанрда берілген мәтіндерді салыстыру; дауыс ырғағын келтіре мәнерлеп оқу; оқу техникасын дамыту;

3) жазылым: оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып, мазмұндама және тірек сөздерді қолданып эссе жазу; берілген тақырыпта әңгімелеу, сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрап жазу; түрлі стильде мәтін жазу; қабырға газетіне мақала, жарнама, жаңалық жазу; мінездеме жазу;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық, стилистикалық қателерді анықтап, орфографиялық сөздік пен анықтамалық арқылы түзету;

5) фонетика: буын үндестігі туралы ұғым қалыптастыру: дауысты дыбыстардың сөз ішінде жуан-жіңішкелігіне қарай үндесіп айтылуы және жазылуы; дыбыс үндестігі туралы түсінік; сөзге қосымшалар жалғауда дыбыс үндестігін ескеріп қолдану: түбірдің соңғы дыбысы қатаң болса, оған жалғанатын қосымшаның бірінші дыбысы қатаң болып келетіні, түбірдің соңғы дыбысы ұяң немесе үнді болса, оған жалғанатын қосымшаның бірінші дыбысы да ұяң не үнді болып сәйкестенуі, дауысты дыбыстың әсерінен түбірдің соңындағы қатаң дыбыстың ұяң не үнді болып өзгеруі;

6) сөз тіркесі, сөйлем: сөйлемге қатысты өтілгенді қайталау; сөйлемдегі сөз тіркестерін табу; сөйлемнің бірыңғай мүшелері және олардың тыныс белгісі; жай және құрмалас сөйлем; құрмалас сөйлемді сызба бойынша құрау; құрмалас сөйлемнің тыныс белгісі; диалогте қолданылатын тыныс белгілер;

7) күрделі сөз туралы жалпы түсінік: біріккен сөз; біріккен сөздің жасалуы және оның жиі кездесетін түрлері; қос сөз және олардың жасалуы; қос сөздердің мәні және емлесі; қысқарған сөз; қысқарған сөздердің жасалуы және олардың емлесі; бірігу, қосарлану, тіркесу жолымен туынды сөздер жасау;

8) сөз және оның мағынасы: тұрақты сөз тіркестері туралы түсінік беру; мәнмәтінде тұрақты сөз тіркестері мен көпмағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану; түрлі дереккөздерден: мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма берілген тақырыпты, қажетті ақпараттарды табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мәнмәтін бойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау, бағалау;

9) сөз таптары: зат есім туралы өтілгенді қайталау, зат есімнің септелуі; септік жалғауының аттары мен септелуі; септік жалғауының емлесі; тәуелденген сөздердің септелуі; көптік жалғаулы сөздердің септелуі; зат есімнің жіктелуі; жіктік жалғаулары, олардың жекеше, көпше түрлері; етістік, туралы өтілгенді қайталау; етістік, оның жіктелуі; жекеше және көпше жіктеу үлгілері; етістіктің шақтары: осы шақ, өткен шақ, келер шақ; сын есім; қарсы мәндес сын есімдер; сан есім, дара және күрделі сан есімдер, емлесі; есімдік туралы жалпы түсінік; жіктеу есімдіктері, олардың септелуі; үстеу туралы түсінік; шылау туралы түсінік, олардың мәні; шылау мен шылау тұлғалас қосымшалардың жазылуы; одағай сөздер және олардың емлесі; еліктеуіш сөздер туралы түсінік; олардың мәні мен емлесі.

24. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларға «Қазақ тілі» пәні бойынша рельефті-нүктелі шрифтпен жазылған жазба жұмыстарының көлемі:

1) 2-сынып бойынша сөздік диктант 5-7 сөз, диктант 25-30 сөз, мазмұндама 40-60 сөз, шығарма 25-35 сөз;

2) 3-сынып бойынша сөздік диктант 9-12 сөз, диктант 35-50 сөз, мазмұндама 60-80 сөз, шығарма 35-55 сөз;

3) 4-сынып бойынша сөздік диктант 12-15 сөз, диктант 55-70 сөз, мазмұндама 80-100 сөз, шығарма 55-70 сөз.

25. Көрмейтін және нашар көретін білім алушылардың жазба жұмыстарында жіберілген қателері мынандай жолмен түзетіледі:

1) қате жазылған әріп, белгі, сөз, сөз тіркесі, сөйлемді көлбеу сызықпен сызу;

2) көздері көрмейтін білім алушылардың жазба жұмыстарында жіберілген қателерін алты нүктемен белгілеп, жазба жұмысының соңында түзетілген қатені көшіру;

3) сөйлемде стилистикалық қате болған жағдайда сөйлемнің алғашқы және соңғы әрпі белгісі алты нүктемен белгіленеді, түзетілген сөйлем көшіріліп жазылады.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

26. Бағдарламада «Оқу мақсаттары» қолдануға, мониторинг жасауға тиімді болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді: кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмерін көрсетеді, мысалы, 2.2.1.1 кодында «2» - сынып, «2.1» - бөлімше, «1» - оқу мақсатының реттік саны.

27. Оқыту мақсаттарының жүйесі бойынша күтілетін нәтижелер:

1) «Тыңдалым және айтылым» бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдаған аудиотаспадағы материал бойынша түсінбеген сөздерін белгілеу, мәтін мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру; 2.1.1.2 есте сақтау қабілетін түзеу, танымдық белсенділігін арттыру, есту арқылы қабылдау қабілетін дамыту	3.1.1.1 аудиотаспадағы тыңдаған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, талдау, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру; 3.1.1.2 есту қабілетіне назар аудару, сақталған анализаторлар қызметін пайдалану	4.1.1.1 аудиотаспадағы тыңдаған материал бойынша негізгі тұстарын түртіп алу және солардың негізінде мәтіннің мазмұнын айту, модельдеу; 4.1.1.2 есте сақтау қабілетін түзету, зейінін тұрақтандыру
1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	2.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен тірек сөздердің	3.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер,	4.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен берілген

	негізінде мәтіннің мазмұнын болжау, ұғыну, түсіну	фото, диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау	диаграмма, сызба, кесте бойынша мәтіннің мазмұнын болжау және өз ойын дәлелдеу
1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.3.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттасу	3.1.3.1 түрлі жағдаяттағы қоғамдық ортада қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, тілдік нормаларды сақтап сөйлеу	4.1.3.1 сұхбаттасының жасын, жай-күйін ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында тілдік нормаларды сақтап әңгімелесу
1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	2.1.4.1 тірек сөздерді қатыстыра отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	3.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	4.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып өз бетінше монолог құрау
1.5 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру	2.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұнына өз ойын «ұнайды, ұнамайды, себебі... пайдалы, пайдасыз болды, себебі...» білдіру	3.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша айтылған өзгенің пікіріне келісу, келіспеу себебін өз көзқарасын білдіру	4.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұнына өзіндік баға беру
1.6 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды қимыл, ым-ишара қолданып, тақырыпқа Сіз қалай ойлайсыз? Сіз не ұсынар едіңіз? назарын аударту	3.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды қимыл, ым-ишара, қаратпа сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманның назарын аударту	4.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды қимыл, ым-ишара және қыстырма, одағай сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманды қызықтыру
1.7 Дыбыстарды, сөздерді орфоэпиялық нормаларға	2.1.7.1 сөз ішінде дауысты дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту: бүгін-бүгүн,	3.1.7.1 сөз ішінде қатар тұрған дауыссыз дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту:	4.1.7.1 сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын және дыбыс

сәйкес дұрыс айту	түтін – түтүн, көсеу – көсеу	сенбі – сембі, Жангүл –Жаңгүл	үндестігін сақтап айту
-------------------	---------------------------------	-------------------------------	------------------------

2) «Оқылым» бөлімі:
2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	2.2.1.1 сұрақ қою арқылы не істеді? қандай? неліктен? мәтін түрлерін әңгімелеу, сипаттау, пайымдау және құрылымдық бөліктерін басы, негізгі бөлім, соңын анықтау	3.2.1.1 тірек сөздер, көмекші сөздер арқылы мәтін түрлерін әңгімелеу, сипаттау, пайымдау және оның құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.1.1 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және олардың құрылымдық бөліктерін анықтау
2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.2.1 синоним, антоним, омоним сөздік қолдану сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын ажырата білу, сөйлеу барысында қолдану	4.2.2.1 тұрақты сөз тіркестері мен көпмағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.3.1 мәтін мазмұнын анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру	4.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 берілген тақырып, сұрақ бойынша қажетті	3.2.5.1 берілген тақырып, сұрақ бойынша түрлі	4.2.5.1 дереккөздерден, мәтін, сөздік,

	ақпараттарды іріктеп алу үшін дереккөздермен, сөздік, анықтамалық, энциклопедиямен жұмыс жасау; 2.2.5.2 көрмейтін білім алушылар мәтінді оқуда қолдың ұсақ қимылын дамыту, танымдық белсенділігін арттыру, қалдық көру қабілетін сақтау	дереккөздерден: мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта, диаграмма алынған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау; 3.2.5.2 нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған қаріпте кесте, диаграммаларды көруі, қалдық көру қабілетін сақтау	сызба, кесте, карта, диаграмма қажетті ақпараттарды табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мән мәтіні бойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау, бағалау; 4.2.5.2 нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған қаріпте кесте, сурет, диаграммаларды көруі, сенсорлық қызметін дамытуы
2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	2.2.6.1 мұғалімнің көмегімен белгілі бір тақырыпта жазылған мәтіндердің ұқсастығы мен айырмашылығын жанры, мәтін түрі табу	3.2.6.1 өз бетінше ұқсас тақырыпта берілген мәтін түрлерін, стилін көркем мәтін, ғылыми-танымдық мәтін жанрын салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу	4.2.6.1 белгілі бір тақырыпта берілген мәтіннің түрлерін, жанрын, стилін салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау

3) «Жазылым» бөлімі:
3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен жеке сурет, сюжетті суреттер арқылы шағын сипаттау, әңгімелеу	3.3.1.1 жоспар, сызбаны қолдана отырып, тірек сөздер арқылы әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау мәтінін;	4.3.1.1 берілген тақырып бойынша әңгімелеу, сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрап жазу

	мәтіндерін құрап жазу	көмекші сөздер арқылы пайымдау мәтінін құрап жазу (көрмейтін білім алушыларға)	
3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	2.3.2.1 үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама және нұсқаулық ас әзірлеу рецептісі жазу	3.3.2.1 өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік, өмірбаян жазу	4.3.2.1 тірексөздерді қолданып белгілі бір стильде мәтін мақала, мінездеме жазу, тифлокомплектің көмегімен шағын презентация жасау
3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	2.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мұғалімнің көмегімен жоспар құру және тірек сөздерді пайдалана отырып мазмұндама жазу	3.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша өз бетінше жоспар құрып, мазмұндама жазу	4.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып мазмұндама, тірек сөздерді пайдаланып эссе жазу
3.4 Жазба жұмыстарын түрлі формада ұсыну	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен тірек сөздерді, сөйлем, суреттерді пайдаланып, қарапайым постер құрастыру	3.3.4.1 сызба, график, кесте, фотосуреттерді пайдаланып, мәтін хат, шақыру, нұсқаулық құру, компьютерде теру	4.3.4.1 мәтінді құруда жаңалық, жарнама сызба, график, кесте, фото және диаграмманы қолмен сызу, компьютерде теру
3.5 Қатені табу және түзету	2.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып жазба жұмыстарының соңында дұрыс сөздерді көшіру көрмейтіндер үшін	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп жанына түзетілген әріпті жазу	4.3.5.1 стилистикалық қателерді анықтап, түзету, түсіндіру; қате кеткен сөздерді есіне сақтау, жұмыс соңында көшіру
3.6 Каллиграфиялы	2.3.6.1 бас әріп пен кіші әріптің	3.3.6.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен	4.3.6.1 каллиграфиялық

қ нормаларды сақтау	биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып түзу және таза жазу	кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап түзу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету	нормаларды көру мүмкіндіктеріне сәйкес сақтау, жазу техникасын жетілдіру
3.7 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.7.1 сөйлем түрлерінің айтылу мақсатына сәйкес тыныс белгілерін: нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісін қолдану	3.3.7.1 қаратпа, қыстырма сөздерді ажырату және тыныс белгілерін дұрыс қою	4.3.7.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгісін қою
	2.3.7.2 сөйлемдердің жай, сұраулы, лепті соңында тыныс белгілерін қою	3.3.7.2 сөйлем соңында мақсаты мен ырғағына қарай тыныс белгілерін қою	4.3.7.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерін ажырату және тыныс белгісін бедерлі нүктелі Брайль шрифтіндегі тыныс белгілерін қолдану үтір, қос нүкте қою
	2.3.7.3 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес бедерлі-нүктелі Брайль шрифтіндегі тыныс белгілерін қолдану нүкте, сұрау белгісі, леп белгісі	3.3.7.3 бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықшаның орнын білу және қою	4.3.7.3 диалогке тән тыныс белгілерді қою

4) «Тілдік нормалардың қолданысы» бөлімі:
4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Сөздердің орфографиялық, орфоэпиялық нормаларын сақтау	2.4.1.1 я, ю әріптерінің емлесін сақтап жазу	3.4.1.1 э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді сауатты жазу	4.4.1.1 сөзге қосымшалар жалғауда дыбыс үндестігін ескеріп қолдану

	2.4.1.2 «у», «и, й» әріптерінің емлесін сақтап жазу	3.4.1.2 түбір сөздегі -ы, -і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу	4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғауда буын үндестігін ескеріп қолдану
	2.4.1.3 дауыссыз дыбыс түрлерін қатаң, үнді, ұяң ажырату және дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін сақтап жазу	3.4.1.3 ч, щ әріптері бар сөздердің емлесін білу	4.4.1.3 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу
	2.4.1.4 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу	3.4.1.4 х, һ әріптері бар сөздерді ажыратып жазу	
4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен түбір мен қосымшаны ажырату	3.4.2.1 негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату	4.4.2.1 күрделі сөздердің түрлерін ажырата алу біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз
	2.4.2.2 көптік жалғауларды дұрыс қолдану	3.4.2.2 тәуелдік жалғауларының қолданысын білу	4.4.2.2 жіктік жалғауларының қолданысын білу
	2.4.2.3 сөз таптарын зат есім, сын есім, сан есім, етістік ажырату	3.4.2.3 сөйлемнен сөз таптарын зат есім, сын есім, сан есім, етістік табу	4.4.2.3 зат есімді септеу, тәуелденген сөздердің септелуін білу
	2.4.2.4 зат есімнің жалпы және жалқы түрлерін ажырату, жалқы есімнің жазылу емлесін сақтау	3.4.2.4 негізгі, туынды зат есім, сын есім, етістікті анықтау	4.4.2.4 жіктеу есімдіктерін септей алу
	2.4.2.5 дара және күрделі зат есім,	3.4.2.5 болымды және болымсыз	4.4.2.5 үстеуді мағынасына қарай

	сын есім, сан есім, етістікті анықтау	етістіктердің айырмашылығын анықтау	ажырату, етістікпен байланыстырып, сөйлемде қолдану
	2.4.2.6 сөйлемдегі бір-бірімен байланысып тұрған сөздерді табу	3.4.2.6 есептік және реттік сан есімдердің айырмашылығын анықтау	4.4.2.6 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін анықтау
		3.4.2.7 сөйлемнің тұрлаулы бастауыш, баяндауыш және тұрлаусыз мүшелерін ажырату	4.4.2.7 сөз бен сөзді, сөйлем мен сөйлемді байланыстыратын шылауларды және, себебі, мен, пен қолдану
		3.4.2.8 өз бетінше жалаң және жайылма сөйлемдерді ажырату	4.4.2.8 сөйлемде одағай, еліктеуіш сөздерді ажырату және қолдану 4.4.2.9 етістікті тиісті шақта өткен шақ, келер шақ, осы шақ қолдану

28. Бағдарлама көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

29. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің
2-4 сыныптары үшін «Қазақ тілі»
пәнінен жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған
бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 2-сынып:
1- кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
1. Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған аудиотаспадағы материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдаған аудиотаспадағы материал бойынша түсінбеген сөздерін белгілеу, мәтін мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру; 2.1.1.2 есте сақтау қабілетін түзеу, танымдық белсенділігін арттыру, есту арқылы қабылдау қабілетін дамыту
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.3.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттасу
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	2.1.4.1 тірек сөздерді қатыстыра отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау
		1.6 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды қимыл, ым-ишара қолданып, тақырыпқа Сіз қалай ойлайсыз? Сіз не ұсынар едіңіз? назарын аударту
		1.7 Дыбыстарды, сөздерді, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	2.1.7.1 сөз ішінде дауысты дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту бүгін-бүгін, түтін – түтүн, көсеу – көсеу
2. Менің отбасым және достарым	Оқылым	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.3.1 мәтін мазмұнынанықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 берілген тақырып/сұрақ бойынша қажетті ақпараттарды іріктеп алу үшін

			дереккөздермен сөздік, анықтамалық, энциклопедиямен жұмыс жасау; 2.2.5.2 көрмейтін білім алушылар мәтінді оқуда қолдың ұсақ қимылын дамыту, танымдық белсенділігін арттыру, қалдық көру қабілетін сақтау
		3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	2.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мұғалімнің көмегімен жоспар құру және тірек сөздерді пайдалана отырып мазмұндама жазу
		3.5 Қатені табу және түзету	2.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып түзету және құрастырған сөйлемін толықтыру
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.6.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып түзу және таза жазу
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 «я», «ю» әріптерінің емлесін сақтап жазу; 2.4.1.2 «у», «и, й» әріптерінің емлесін сақтап жазу; 2.4.1.3 дауыссыз дыбыс түрлерін қатаң, ұяң, үнді ажырату, дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін сақтап жазу; 2.4.1.4 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу
2-тоқсан			
3. Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	2.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен тірек сөздердің негізінде мәтіннің мазмұнын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.3.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттасу
		1.5 Тыңдалған аудиотаспадағы материал бойынша өз пікірін білдіру	2.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша өз ойын «құнайды, ұнамайды, себебі..., пайдалы, пайдасыз болды, себебі...» білдіру
4. Менің туған өлкем		2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	2.2.1.1 сұрақ қою арқылы не істеді? қандай? неліктен? мәтін түрлерін әңгімелеу, сипаттау, пайымдау және құрылымдық бөліктерін басы, негізгі бөлім, соңын анықтау
	Оқылым	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.3.1 мәтін мазмұнын анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және	2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау

		негізгі ойды анықтау	
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 берілген тақырып, сұрақ бойынша қажетті ақпараттарды іріктеп алу үшін дереккөздермен сөздік, анықтамалық, энциклопедиямен жұмыс жасау; 2.2.5.2 көрмейтін білім алушылар мәтінді оқуда қолдың ұсақ қимылын дамыту, танымдық белсенділігін арттыру, қалдық көру қабілетін сақтау
		2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	2.2.6.1 мұғалімнің көмегімен белгілі бір тақырыпта жазылған мәтіндердің ұқсастығы мен айырмашылығын жанры/мәтін түрі табу
	Жазылым	3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	2.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мұғалімнің көмегімен жоспар құру және тірек сөздерді пайдалана отырып шағын мәтін жазу
		3.4 Жазба жұмыстарын түрлі формада ұсыну	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен тірек сөздерді, сөйлем, суреттерді пайдаланып, қарапайым постер құрастыру
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.6.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып түзу және таза жазу
		3.5 Қатені табу және түзету	2.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру
		3.7 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.7.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына сәйкес тыныс белгілерін нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі қою; 2.3.7.2 сөйлемдердің жай, сұраулы, лепті соңында тыныс белгілерін қою; 2.3.7.3 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес бедерлі- нүктелі Брайль шрифтіндегі тыныс белгілерін қолдану нүкте, сұрау белгісі, леп белгісі
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.6 сөйлемдегі бір-бірімен байланысып тұрған сөздерді табу
3-тоқсан			
5. Дені саудың – жаны сау	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған аудиотаспадағы материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдаған аудиотаспадағы материал бойынша түсінбеген сөздерін белгілеу, мәтін мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру; 2.1.1.2 есте сақтау қабілетін түзеу, танымдық белсенділігін арттыру, есту арқылы қабылдау қабілетін дамыту

6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	2.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен тірек сөздердің негізінде мәтіннің мазмұнын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.3.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттасу, сұхбатты жоспарлау
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	2.1.4.1 тірек сөздерді қатыстыра отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау
		1.5 Тыңдалған аудиотаспадағы материал бойынша өз пікірін білдіру	2.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұны туралы өз ойын «ұнайды, ұнамайды, себебі..., пайдалы немесе пайдасыз болды...» білдіру
		1.6 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды қимыл, ым ишара қолданып, тақырыпқа Сіз қалай ойлайсыз? Сіз не ұсынар едіңіз? назарын аударту
	Оқылым	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.3.1 мәтін мазмұнын анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.2.1 синоним, антоним, омоним сөздік қолдану сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 берілген тақырып/сұрақ бойынша қажетті ақпараттарды іріктеп алу үшін дереккөздермен сөздік, анықтамалық, энциклопедиямен жұмыс жасау; 2.2.5.2 көрмейтін білім алушылар мәтінді оқуда қолдың ұсақ қимылын дамыту, танымдық белсенділігін арттыру, қалдық көру қабілетін сақтау
		2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	2.2.6.1 мұғалімнің көмегімен белгілі бір тақырыпта жазылған мәтіндердің ұқсастығы мен айырмашылығын жанры/мәтін түрі табу
	Жазылым	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	2.3.2.1 үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама және ас әзірлеу рецептісін жазу
3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу		2.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мұғалімнің көмегімен жоспар құру және тірек сөздерді пайдалана отырып мазмұндама жазу	

		3.5 Қатені табу және түзету	2.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.6.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып түзу және таза жазу
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен түбір мен қосымшаны ажырату; 2.4.2.2 көптік жалғауларын дұрыс қолдану 2.4.2.3 сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) ажырату; 2.4.2.4 зат есімнің жалпы және жалқы түрлерін ажырату, жалқы есімнің жазылу емлесін сақтау; 2.4.2.5 дара және күрделі зат есім, сын есім, сан есім, етістікті анықтау
4-тоқсан			
7. Бізді қоршаған әлем	Тыңдалым және айтылым	1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	2.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен тірек сөздердің негізінде мәтіннің мазмұнын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.3.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттасу
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	2.1.4.1 тірек сөздерді қатыстыра отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау
		1.5 Тыңдалған аудиотаспадағы материал бойынша өз пікірін білдіру	2.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша өз ойын «ұнайды, ұнамайды, себебі..., пайдалы, пайдасыз болды, себебі...» білдіру
8. Саяхат	Оқылым	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	2.2.1.1 сұрақ қою арқылы не істеді? қандай? неліктен? мәтін түрлерін әңгімелеу, сипаттау, пайымдау және құрылымдық бөліктерін басы, негізгі бөлім, соңы анықтау
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.3.1 мәтін мазмұнын анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 берілген тақырып, сұрақ бойынша қажетті ақпараттарды іріктеп алу үшін дереккөздермен сөздік, анықтамалық, энциклопедиямен жұмыс жасау; 2.2.5.2 көрмейтін білім алушылар мәтінді оқуда қолдың ұсақ қимылын дамыту,

			танымдық белсенділігін арттыру, қалдық көру қабілетін сақтау
Жазылым	3.1 Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен жеке сурет, сюжетті суреттер арқылы шағын сипаттау, әңгімелеу мәтіндерін құрап жазу	
	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	2.3.2.1 үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама және ас әзірлеу рецептісін жазу	
	3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құру және тірек сөздерді пайдалана отырып мазмұндама жазу	
	3.5 Қатені табу және түзету	2.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру	
	3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.6.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып түзу және таза жазу	
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.4 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу
	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен түбір мен қосымшаны ажырату 2.4.2.5 дара және күрделі зат есім, сын есім, сан есім, етістікті анықтау	

2) 3-сынып:
2-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
1. Тірі табиғат	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған аудиотаспадағы материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған аудиотаспадағы материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру; 3.1.1.2 есту қабілетіне назар аудару, сақталған анализаторлар қызметін пайдалану
		1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	3.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер, фото, диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.3.1 түрлі жағдаяттағы қоғамдық ортада қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, тілдік нормаларды сақтап сөйлесу

2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	3.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау
		1.6 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды қимыл, ым-ишара, қаратпа сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманның назарын аударту
	Оқылым	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	3.2.1.1 тірек сөздер, көмекші сөздер арқылы мәтін түрлерін әңгімелеу, сипаттау, пайымдау және оның құрылымдық бөліктерін анықтау
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 берілген тақырып/сұрақ бойынша түрлі дереккөздерден мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау; 3.2.5.2 нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған қаріпте кесте, диаграммаларды көруі, қалдық көру қабілетін сақтау
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу	3.3.1.1 жоспар, сызбаны қолдана отырып тірек сөздер арқылы әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау мәтінін; көмекші сөздер арқылы пайымдау мәтінін құрап жазу (көрмейтін білім алушыларға)
		3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	3.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып, мазмұндама жазу
		3.5 Қатені табу және түзету	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.6.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап түзу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету
	3.7 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.7.1 қаратпа, қыстырма сөздерді ажырату және тыныс белгілерін дұрыс қою	
Тілдік нормалард	4.1 Орфографиялық,	3.4.1.1 «э», «ф», «в», «ц» әріптері бар сөздерді сауатты жазу;	

	ың қолданысы	орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.3 «ч», «щ» әріптері бар сөздердің емлесін білу; 3.4.1.4 «х», «һ» әріптері бар сөздерді ажыратып жазу
2-тоқсан			
3. Уақыт	Тыңдалым және айтылым	1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	3.1.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне және құбылыстар мен оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.3.1 түрлі жағдаяттағы қоғамдық ортада қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, тілдік нормаларды сақтап сөйлесу
		1.5 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру	3.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша айтылған өзгенің пікіріне келісу, келіспеу себебін өз көзқарасын білдіру
		1.6 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды қимыл, ым-ишара, қаратпа сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманның назарын аударту
		1.7 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	3.1.7.1 сөз ішінде қатар тұрған дауыссыз дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту сенбі – сембі, Жангүл – Жаңгүл
4. Сәулет	Оқылым	2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын ажырата білу, сөйлеу барысында қолдану
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 берілген тақырып, сұрақ бойынша түрлі дереккөздерден мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау; 3.2.5.2 нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған қаріпте кесте, диаграммаларды көруі, қалдық көру қабілетін сақтау
		2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	3.2.6.1 өз бетінше ұқсас тақырыпта берілген мәтін түрлерін, стилін көркем мәтін, ғылыми-танымдық мәтін, жанрын

			салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу
Жазылым		3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	3.3.2.1 өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік, өмірбаян жазу
		3.4 Жазба жұмыстарын түрлі формада ұсыну	3.3.4.1 сызба, график, кесте, фотосуреттер, шағын презентацияларды, мәтін хат, шақыру, нұсқаулық тифлокомплектің көмегімен жасау
		3.5 Қатені табу және түзету	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.6.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап тұзу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету
		3.7 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.7.3 бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықшаның орнын білу және қою
Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	4.1	3.4.1.2 түбір сөздегі -ы, -і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.1 негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату; 3.4.2.7 сөйлемнің тұрлаулы бастауыш, баяндауыш және тұрлаусыз мүшелерін ажырату; 3.4.2.8 мұғалімнің көмегімен жалаң және жайылма сөйлемдерді ажырату
3-тоқсан			
5. Өнер	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған аудиотаспадағы материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған аудиотаспадағы материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру; 3.1.1.2 есту қабілетіне назар аудару, сақталған анализаторлар қызметін пайдалану
		1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	3.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер, фото, диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.3.1 түрлі жағдаяттағы қоғамдық ортада қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, тілдік нормаларды сақтап сөйлесу
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	3.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау
		1.5 Тыңдалған аудиотаспадағы	3.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша айтылған өзгенің пікіріне келісу, келіспеу себебін өз көзқарасын білдіру

6. Атақты тұлғалар		материал бойынша өз пікірін білдіру	
	Оқылым	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 берілген тақырып, сұрақ бойынша түрлі дереккөздерден мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау; 3.2.5.2 нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған қаріпте кесте, диаграммаларды көруі, қалдық көру қабілетін сақтау
		2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	3.2.6.1 өз бетінше ұқсас тақырыпта берілген мәтін түрлерін, стилін көркем мәтін, ғылыми-танымдық мәтін, жанрын салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу	3.3.1.1 жоспар, сызбаны қолдана отырып тірек сөздер арқылы әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау мәтінін; көмекші сөздер арқылы пайымдау мәтінін құрап жазу (көрмейтін білім алушыларға)
		3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	3.3.2.1 өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік, өмірбаян жазу
		3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	3.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып, мазмұндама жазу
		3.4 Жазба жұмыстарын түрлі формада ұсыну	3.3.4.1 сызба, график, кесте, фотосуреттермен мәтін хат, шақыру, нұсқаулық, презентация құрастыру
		3.5 Қатені табу және түзету	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.6.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап түзу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету
	Тілдік нормалардың	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.2 тәуелдік жалғауларының қолданысын білу;

	қолданысы		3.4.2.3 сөйлемнен сөз таптарын зат есім, сын есім, сан есім, етістік табу; 3.4.2.4 негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті анықтау; 3.4.2.5 болымды және болымсыз етістіктердің айырмашылығын анықтау есім/етістікті анықтау; 3.4.2.6 есептік және реттік сан есімдердің айырмашылығын анықтау
4-тоқсан			
7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған аудиотаспадағы материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған аудиотаспадағы материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру; 3.1.1.2 есту қабілетіне назар аудару, сақталған анализаторлар қызметін пайдалану
		1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	3.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер/фото/диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.3.1 түрлі жағдаяттағы қоғамдық ортада қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, тілдік нормаларды сақтап сөйлесу
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	3.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау
	Оқылым	2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын ажырата білу, сөйлеу барысында қолдану
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 берілген тақырып/сұрақ бойынша түрлі дереккөздерден мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау; 3.2.5.2 нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған қаріпте кесте, диаграммаларды көруі, қалдық көру қабілетін сақтау
		3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар	3.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып, мазмұндама жазу
	Жазылым		

		бойынша жазба жұмыстар жазу	
		3.4 Мәтінді түрлі формада ұсыну	3.3.4.1 сызба, график, кесте, фотосуреттер, шағын презентация, мәтін хат, шақыру, нұсқаулық тифлокомплектің көмегімен жасау
		3.5 Қатені табу және түзету	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.6.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап түзу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.1 негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату 3.4.2.4 негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті анықтау

3) 4-сынып:
3-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
1. Менің Отаным – Қазақстан	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған аудиотаспадағы материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 тыңдаған аудиотаспадағы материал бойынша негізгі тұсын түртіп алу және солардың негізінде мәтіннің мазмұнын айту; 4.1.1.2 есте сақтау қабілетін түзету, зейінін тұрақтандыру
		1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	4.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен берілген диаграмма, сызба, кесте бойынша мәтіннің мазмұнын болжау және өз ойын дәлелдеу
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.3.1 сұхбаттасының жасын, жай-күйін ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында тілдік нормаларды сақтап әңгімелесу
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	4.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып монолог құрау
		1.7 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	4.1.7.1 сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын және дыбыс үндестігін сақтап айту
2. Адами құндылықтар	Оқылым	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.1.1 әңгімелеу/ сипаттау/ пайымдау мәтін түрлерін және олардың құрылымдық бөліктерін анықтау

		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.5.1 дереккөздерден мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта, диаграмма қажетті ақпараттарды табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мәтін бойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау, бағалау; 4.2.5.2 нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған қаріпте кесте, сурет, диаграммаларды көруі, сенсорлық қызметін дамытуы
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу	4.3.1.1 берілген тақырып бойынша әңгімелеу, сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрап жазу
		3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	4.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып мазмұндама, тірек сөздерді пайдаланып эссе жазу
		3.5 Қатені табу және түзету	4.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.6.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру
		3.7 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.7.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгісін қою; 4.3.7.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерін ажырату және тыныс белгісін бедерлі-нүктелі Брайль шрифтіндегі тыныс белгілерін қолдану үтір, қос нүкте қою
		Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау
2-тоқсан			
3. Мәдени мұра	Тыңдалым және айтылым	1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	4.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен берілген диаграмма, сызба, кесте бойынша мәтіннің мазмұнын болжау және өз ойын дәлелдеу

4. Мамандықта р әлемі		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.3.1 сұхбаттасының жасын, жай-күйін ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында тілдік нормаларды сақтап әңгімелесу
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	4.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып монолог құрау
		1.5 Тыңдалған аудиотаспадағы материал бойынша өз пікірін білдіру	4.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұнына өзіндік баға беру
		1.6 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды қимыл, ым-ишара және қыстырма, одағай сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманды қызықтыру
	Оқылым	2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	4.2.2.1 тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы жәнәнегізгі ойды анықтау	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.5.1 дереккөздерден мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма қажетті ақпараттарды табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мәтін бойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау, бағалау; 4.2.5.2 нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған қаріпте кесте, сурет, диаграммаларды көруі, сенсорлық қызметін дамытуы
		2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	4.2.6.1 белгілі бір тақырыпта берілген мәтіннің түрлерін, жанрын, стилін салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау
		Жазылым	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу
	3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу		4.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып мазмұндама, тірек сөздерді пайдаланып эссе жазу
	3.5 Қатені табу және түзету		4.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты

			нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.6.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау, жазу техникасын жетілдіру
		3.7 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.7.3 диалогке тән тыныс белгілерді қою
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.1 күрделі сөздердің түрлерін ажырата алу біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз; 4.4.2.6 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін анықтау
3-тоқсан			
5. Табиғи құбылыстар	Тыңдалым және айтылым	1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	4.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен берілген диаграмма/сызба/кесте бойынша мәтіннің мазмұнын болжау және өз ойын дәлелдеу
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.3.1 сұхбаттасының жасын, жай-күйін ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында тілдік нормаларды сақтап әңгімелесу
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	4.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып монолог құрау
		1.5 Тыңдалған аудиотаспадағы материал бойынша өз пікірін білдіру	4.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұнына өзіндік баға беру
		1.6 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды қимыл, ым-ишара және қыстырма, одағай сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманды қызықтыру
		6. Қоршаған ортаны қорғау	Оқылым
2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру		
2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау		
2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.5.1 дереккөздерден мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма қажетті ақпараттарды табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мәтін бойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау, бағалау; 4.2.5.2 нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған қаріпте кесте, сурет,		

			диаграммаларды көруі, сенсорлық қызметін дамытуы
		2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	4.2.6.1 белгілі бір тақырыпта берілген мәтіннің түрлерін/ жанрын, стилін салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу	4.3.1.1 берілген тақырып бойынша әңгімелеу, сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрастырып жазу
		3.4 Жазба жұмыстарын түрлі формада ұсыну	4.3.4.1 мәтінді құруда жаңалық, жарнама сызба, график, кесте, фото және диаграмманы қолмен сызу, компьютерде теру
		3.5 Қатені табу және түзету	4.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.3 зат есімді септеу, тәуелденген сөздердің септелуін білу; 4.4.2.2 жіктік жалғауларының қолданысын білу; 4.4.2.4 жіктеу есімдіктерін септей алу
4-тоқсан			
7. Ғарышқа саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған аудиотаспадағы материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 тыңдаған аудиотаспадағы материал бойынша негізгі тұстарын түртіп алу және солардың негізінде мәтіннің мазмұнын айту; 4.1.1.2 есте сақтау қабілетін түзету, зейінін тұрақтандыру
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.3.1 сұхбаттасының жасын, жай-күйін ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында тілдік нормаларды сақтап әңгімелесу
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	4.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып монолог құрау
8. Болашаққа саяхат		1.5 Тыңдалған аудиотаспадағы материал бойынша өз пікірін білдіру	4.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұнына өзіндік баға беру
	Оқылым	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы жәненегізгі ойды анықтау	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.5.1 дереккөздерден мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма қажетті ақпараттарды табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мәтін

			бойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау, бағалау; 4.2.5.2 нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған қаріпте кесте, сурет, диаграммаларды көруі, сенсорлық қызметін дамытуы
Жазылым	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	4.3.2.1 тірексөздерді қолданып белгілі бір стильде мәтін мақала, мінездеме жазу	
	3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	4.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып мазмұндама, тірек сөздерді пайдаланып эссе жазу	
	3.4 Жазба жұмыстарын түрлі формада ұсыну	4.3.4.1 мәтінді құруда жаңалық, жарнама сызба, график, кесте, фото және диаграмманы қолмен сызу, компьютерде теру	
	3.5 Қатені табу және түзету	4.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық қателерді тауып, алты нүктемен белгілеп, жанына түзетілген әріпті жазу, құраған сөйлемін толықтыру	
	3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.6.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру	
Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.5 үстеуді мағынасына қарай ажырату, етістікпен байланыстырып, сөйлемде қолдану; 4.4.2.7 сөз бен сөзді, сөйлем мен сөйлемді байланыстыратын шылауларды және, себебі, мен, пен қолдану; 4.4.2.8 сөйлемде одағай, еліктеуіш сөздерді ажырату және қолдану; 4.4.2.9 етістікті тиісті шақта өткен шақ, келер шақ, осы шақ қолдану	